

av andre

Landets farligste yrke

Siden 1989 har 273 mennesker omkommet i arbeidsulykker i jordbruket og skogbruket. Arbeidstilsynets gjennomgang av arbeidsulykker i landbruket er skremmende lesning. Landbruket er landets farligste yrke. Selv om antallet dødsfall i landbruket i løpet av 20-årsperioden er halvert, skjedde fortsatt hvert fjerde arbeidsskadedødsfall i Norge i landbruket i årene 2000 til 2008. Det er svært mye, sett i lys av at landbruket står for om lag tre prosent av sysselsettingen.

En halvering i antall dødsfall er selvsagt positivt. Men den største enkeltstående forklaringen på nedgangen er at antallet jordbruksbedrifter i den samme

perioden også er halvert. På den andre siden er mengden dyrket jord og produksjonen av jordbruksprodukter om lag den samme som for 20 år siden. Situasjonen er dermed noe bedret, men landbruket har fortsatt en lang vei å gå i helse, miljø og sikkerhetsarbeidet.

Tallene fra Arbeidstilsynet viser at om lag halvparten av dødsfallene i den siste tiårsperioden skjedde i forbindelse med arbeid med traktor. Av disse var traktorvelt årsaken til halvparten av dødsfallene. Til tross for at påbud om setebelter i traktor ble innført i 2002, mener Arbeidstilsynet at hele fem av ni traktordødsfall i 2008 kunne ha vært unngått om sjåføren hadde brukt setebelte.

Oppsummert

Dystre tall

1 273 mennesker har omkommet i arbeidsulykker i landbruket siden 1989.

Farligst

2 Til tross for at landbruket bare sysselsetter 3 prosent av befolkningen, skjer hvert fjerde arbeidsskadedødsfall i landbruket.

Forskning

3 Skal risikoen i næringen reduseres, er det nødvendig med oppdatert kunnskap. Det er knapt nok blitt forsket på temaet de siste 20 årene.

Dagens påbud setter krav om at setebelte skal brukes der det er «reell» fare for velt. Det er for eksempel ikke krav om bruk av belte etter veitrafikkloven. Det er positivt at landbruksminister Lars Peder Brekk vil innføre belteplikt for traktor på offentlig vei.

Det er mange ulike forhold som virker inn på sikkerheten i landbruket. Risikofaktorene endrer seg også i takt med driftsendringer i næringen. Skal risikoen reduseres, er det nødvendig med ny og oppdatert kunnskap om arbeidsulykker i landbruket.

Det er derfor forstemmende at det knapt er blitt forsket på dette temaet de siste 20 årene.

Murer

* «Alle kjenner til de 200 martyrene som døde i sin streben på å komme over Berlinmuren og til friheten i vest. Men hvor mange vet at 14 000 mennesker har dødd siden den muren falt – i containere og på flåter, i et forsøk på å forsere den nye muren vi har bygget rundt Europa siden 1989?»

Jan Egeland, NUPI-direktør, til A-magasinet.

Krigen

* «Det gjer liten forskjell i Afghanistan om Norge er med i krigen der, men krigen i Afghanistan kjem til å gjera noe alvorlig med dette landet her.»

Andreas Hompland, spaltist, i Dagbladet.

Agurktid

* «Det er artig å registrere variasjoner og motesvingninger i temavalgene. Hvis det handler mye om forelskelse den ene sommeren, blir det mer om utroskap den neste.»

Bente Træen, ekspert på sex og samliv, til A-magasinet.

Nasjonen retter

* Nationens leder på lørdag baserte seg på et oppslag i Aftenposten på torsdag. Avisen omtalte et forslag fra Senterpartiet om å øke merverdiavgiften på alkoholfrie drikkevarer til satt sukker, og for saft som inneholder mindre enn 50 prosent bær. I artikkelen framgikk det at forslaget, slik det foreligger nå, skal gjøre unntak for meieri-produkter, som blant annet Litago sjokolademelk.

Men det medførte ikke riktighet. Aftenposten hadde ikke dekning for å si at Sp foreslår å gjøre unntak for meieri-produkter, og rettet dette i fredagsavisen. Nationen fanget ikke opp Aftenpostens rettelse da lørdagens leder ble skrevet. Det beklager vi.

Nasjonen arbeider etter Vær varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale bes ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseetiske spørsmål. PFU holder til i Oslo, tlf: 22 40 50 40. Epost: pfu@presse.no

Kontrastane sin estetikk

DAGENS GJEST

«I like Scandinavia but first I like Norway, it is a different landscape – it is a landscape full of contrasts» (Tysk turist M. 50+).

Det var dette sitatet som fyrst rann oss i hug då dei tre lokale kjenningsane spurte oss «ka finn dokk ut da?» Dei sat i sola framom Rødbrygga i Stokmarknes sentrum å drakk inn helga. Det var vist lett å sjå at me verken var lokale eller turistar. I ei veke no har me nemleg tråla Vesterålen på jakt etter reisande. Me har leita etter ferierande som kan fortelje oss kva dei ser i landskapet her, turistar som kan fortelje oss korleis dei les og forstår landskapet. Me ønskjer å finne ut kva rolle jordbrukslandskapet spelar i turistane sin vurdering av landskapet sin estetikk

og korleis det heng saman med dei reisande sine opplevingar. Me ønskjer særleg å studere korleis den pågåande attgroinga innverkar på reiseopplevinga og seinare også framtida for den enno veksende reiselivsnæringa.

Me viste me stod overfor omfattande metodiske utfordringar. Opplegget me hadde skissert var ambisiøst og krevjande og det mangla ikkje på åtvaringar frå velmeinande fagfellekollegaer. «Turistar er ikkje i stand til å gi 'tjukke' beskrivingar av og om det norske landskapet» sa dei. «Dei ser berre natur, jordbrukslandskapet i Vesterålen legg dei knapt merke til», sa dei også. Men der tok dei feil.

For røyndommen er tvert om. Turistane både ser og forstår landskapet, rett nok på sin måte, men

Bjørn Egil Flø er forsker ved Norsk senter for bygdeforskning

TURISTANE

«Dei spør seg sjølv, for det er ingen andre å spørje, kva driv folk med her, korleis kan det bu folk her?»

dei har rikeleg med omgrep til å beskrive det. Og ikkje minst, har dei tid – dei har plenty med tid til nettopp å snakke med nokre forskarar om landskapet og ikkje minst om menneska som bur og lever i landskapet. For kva er det dei lurar på når dei reiser gjennom vårt langstrakte land, om ikkje nettopp relasjonen menneske og landskap? Dei spør seg sjølv, for det er ingen andre å spørje, kva driv folk med her, korleis kan det bu folk her?

Dei ser på dei små jordlappane, dei ser på dei få sauene, på småbruka og på dei einslege husa kring om i landskapet. Dei ser på den menneskelege aktiviteten og betraktar det som eit overskotsfenomen. Dei ser fotefar etter folk i generasjonar, dei ser at menneske står fram som marginale snarare enn sentrale i landskapet. Dei ser eit kjølig vitnesbyrd om skandinavisk einsemd. Dei ser eit autentisk drama mellom menneske og natur, dei ser liv og dei ser død og dei ser historie. Samstundes ser dei livsrom og balanse, dei ser berekraft og økologi og representasjonar om det gode liv i ein rural idyll. Men fyrst og fremst ser dei at kulturen sin konstante infiltrering av naturen framstår som eit refreng i representasjonen av Norge og det norske landskapet.

Kultur: Jordlappar og storslagen natur i Vesterålen. FOTO: LARS ØSTBYE HEMSEING